

השיחה

פניני מוסר ויראה מאוצרו של המשגיח
הגאון הצדיק רבי יצחק פנחס גולדווסר שליט"א

זכויותיו של אברהם אבינו

כשבאים להתבונן ולהבין למה זכה אברהם אבינו, מבינים שאי אפשר להכיל את זה, עוד לפני השכר שבעולם הבא, הלא אין השגה בשכר העולם הבא של אף יהודי, וכמו שאומרת הגמ' 'עולם הבא עין לא ראתה אלוקים זולתך', כל שכן שכרו של אברהם אבינו.

ידוע שהחפץ חיים היה מודה לקב"ה על המתנות הנפלאות שהקב"ה נתן לו, הוא הודה לו על ספריו, משנה ברורה, חפץ חיים, ליקוטי הלכות, על כל מה שכביכול נתן הח"ח לקב"ה, הודה החפץ חיים לקב"ה שהוא נתן לו. כי זה באמת כך, הלא אם צדקת מה נתן לו, כל מה שאנו עושים כביכול למענו זה זכויות עצומות שהוא נותן לנו.

אנו מתבוננים בזכויות של אברהם אבינו, לא בשכר, בזכויות שאברהם אבינו זכה כאן בעולם הזה מכוחו. כל עם ישראל לדורותיו, כולם זכו על ידו לנצח נצחים של 'אני קרבת אלוקים לי טוב', הוא הכניס בגנים של כל בניו ובני בניו, אהבת ה' ויראת ה', מסירות נפש למצוות, ובזכותו זכינו אנו, כמובן גם יצחק ויעקב הם מכוחו ומזכותו, הוסיפו נדבך על נדבך אבל השורש של הכל זה אברהם אבינו, כל הטוב של עם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא זה מאברהם אבינו.

הזכויות של כל האנושות

ובעצם לא רק הזכויות של עם ישראל, אלא של כל האנושות, הוא קרא לקב"ה אדון, הוא גרם שהאנושות כולה תכיר בזה שהקב"ה הוא אדון העולם, הקנה שמים וארץ לקב"ה, תוס' וכל המפרשים שואלים, הרי כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה, איפה יש מלכות בברכה ראשונה? כל הברכות, כיוון שהן סמוכות לראשונה גם אם אין בהן ברכה מספיק מלכות בראשונה, אבל איפה יש בראשונה? הלא מלך עוזר זה לא מלכות, צריך להיות מלך העולם, אחרת אין מלך בלא עם, אז איפה המלכות בברכה ראשונה ובכל הברכות שאחריה שהן לא ברכות בלי מלכות, אומר תוס' אלוקי אברהם זה מלכות כי הוא המליך את הקב"ה על כל הבריאה.

אב המון גויים

הרמ"א כותב שאברהם אבינו נקרא אב המון גויים לפי שהוא אב באמונה. את כל הבריאה הוא הפך מעולם של תוהו, אלפיים שנות תוהו, הוא נתן זכות קיום לכל העולם, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אותיות אברהם, מכוחו יש קיום לעולם, האמונה היא נשמת החיים של הבריאה, הוא זה שהביא אותה, אי אפשר להשיג את

יראת שמים

הזכויות העצומות של האיש הזה, אחד היה אברהם, האדם הגדול בענקים, הוא זכה לשני תארים שמי יכול לזכות להם?... הקב"ה מעיד עליו, 'עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה', 'אברהם אוהבי', הקב"ה קורא לו כך, ירא אלוקים, מה אפשר יותר מזה להגיע שהקב"ה יקרא לאדם אוהבי וירא אלוקים, הרי אהבה ויראה הם היכין והבועז של עבודת ה', הר סיני, קיבלנו תורה מצד אחד מאהבה, ונעשה ונשמע, ומצד שני מיראה, כפה עליהם הר כגיגית, כל השורש והבסיס של הכל מגיע מאברהם אבינו שזכה להיות גם ירא אלוקים וגם אוהבו של הקב"ה.

חתימה במלכות

ובאמת, הפשט הפשוט של מה שכתוב בחז"ל, שיכול חותמים בכולם, תלמוד לומר והיה ברכה, חותמים רק באברהם אבינו, למרות שמזכירים גם את יצחק ויעקב אבינו, החתימה היא מגן אברהם, מה העומק של מה שכתוב כאן? הזכות, ז' פתוחה, זכות אבות בז' פתוחה וכו' דגושה, של יצחק ויעקב אי אפשר להגיע איתם לחתימה, עד הסוף, כי זה תם, הזוך, הזכות שהאבות השרישו בבנים ובני בניהם, כבר לא משמעותית, ואף על פי כן הקב"ה יביא גואל לבני בניהם, גם לדורות הרחוקים, למה? זה מכוח אברהם, מגן זה חנינם, מגן אברהם החינם הזה, לא ממש חנינם, זה כמו גחלת שהיא לא מחממת ולא מאירה, אבל היא לא פחם בעלמא, זה נקרא חנינם כי הזכות היא לא בפועל, אבל זה מכוח אברהם, בך חותמים, להגיע עד החתימה, עד הסוף, מה שנותן תוקף וחוסן, זה בזכות אברהם, כמה זה מחייב, מה אדם אחד יכול לעשות זה לא יאומן כי יסופר, אמנם לא נוכל להיות אברהם אבינו, אבל מתי יגיעו מעשי, איזה מגע, איזו שייכות, כל אחד יכול להפוך עולם, לא מדבר על אברהם אבינו, אבל על משפחתו, על סביבתו, זה מחייב אדיר, ונקרא מה שכתוב ברמב"ם, תחילתו של אברהם אבינו.

הרמב"ם פרק א' מע"ז,

'זכיון שארכו הימים נשתכח השם הנכבד והנורא מפי כל היקום ומדעתם ולא הכירוהו, ונמצאו כל עם הארץ הנשים והקטנים אינם יודעים אלא הצורה של עץ ושל אבן וההיכל של אבנים שנתחנכו מקטנותם להשתחוות לה ולעבדה ולהשבע בשמה, והחכמים שהיו בהם כגון כהניהם וכיוצא בהן מדמין שאין שם אלוה אלא הכוכבים, והגלגלים,

זה הגיע עד כדי כך, שאפילו החכמים, חשבו שאין בורא לעולם, מנהיג לעולם, אלא הכוכבים והגלגלים הם חשבו שהם מנהיגי העולם,

אבל צור העולמים לא היה שום אדם שהיה מכיר ולא יודעו אלא יחידים בעולם כגון חנוך ומתושלח נח שם ועבר ועל דרך זה היה העולם הולך ומתגלגל עד שנולד עמודו של עולם והוא אברהם אבינו. כיוון שנגמל איתן זה, נגמל משדי אימו, עקב אשר שמע אברהם בקולי, התחיל לשוטט בדעתו והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמה, היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו, כי אי אפשר שיסבב את עצמו,

ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים הטיפשים ואביו ואימו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבוננתו הנכונה וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג הגלגל והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו, וידע שכל העולם טועים, בן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו, כיוון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם, התחיל להתווכח איתם, ולומר שאין זו דרך האמת שאתם הולכים בה ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים וראוי לאבד ולשב כל הצורות'.

תחשבו מה שקורה פה, אם היה בן אדם ומתעקש מול כולם, הפסל הזה ברא את העולם, הוא מנהיג את העולם, משוגע, אנשים שבכלל לא מכירים משהו מופשט כמו אלוקים, הם בכלל לא מבינים מה אתה רוצה, זה כמו שתגיד שהחלום שחלמת בלילה הוא ברא את העולם, משוגע, מטורף, הדבר הכי טוב שהיו יכולים לעשות לו זה לאשפז אותו, והוא מתווכח ומתדיין, מה זה? איזו עוצמה יש לאדם ואיזו אחריות יש על הציבור, מה הבעיה שלך, בשביל מה אתה מסתכן, לא, אני חייב לתקן את כל האנושות, לקחת אחריות, אברהם אוהבי, זה דברים שמאוד מאוד מחייבים.

ירא שמים בכל מחיר לא ימרה את פי ה'

נדבר על יראה, אהבה היא נושא בפני עצמו, עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה, עד עקידת יצחק שזה מצריך שיחה בפני עצמה ולפרט עד כמה הניסיון הזה הוא קשה ומזכה בתואר כי ירא אלוקים אתה, מה המשמעות של היראה? פירושו של דבר, הסכמה מוחלטת שבשום פנים או אירוע הירא שמים הזה לא יעבור את פי ה', לא ימרה את פיו, גם אם יהיה רחוק מאוד, מבחינתו זה יהרג ואל יעבור, אם היה מותר ליהרג ולא לעבור על כל התורה, אותו ירא שמים היה מוכן ליהרג על כל דבר. בשום פנים ואופן לא ימרה את פי ה'. זאת ההגדרה של יראת שמים.

פרישות בדינים

מי שראה מסילת ישרים, מגדיר פרישות כך, פרישות בדינים להחמיר בהם תמיד לחוש אפילו לדברי יחיד במחלוקות אם טעמו נראה אפילו שאין הלכה כמותו, להחמיר בספיקות

אפילו במקום שאפשר להקל בהן. היראת שמים של אותו ירא שמים שלם היא לא רק להיות נקי, שההגדרה של נקי זה נקי מכל חטא אפילו קל שבקלים, אלא גם כשאין הלכה כאותה שיטה, שיטה רחוקה, ספק שמותר על פי דין להקל, אבל מתוך יראת שמים הפרוש הזה הוא יחמיר על עצמו ולא יקל. זו פרישות, והדבר הזה צריך מאוד ביאור.

כל הפטור מדבר ועושהו

דיברנו בשנים קודמות, על שאלה ששאל אותי בחור בישיבה לפני יותר משלושים שנה, שאלה מאוד יסודית, נקצר בנקודה הזו אבל את השאלה נגיד, הדבר הזה מאוד לא מובן, - כולנו מכירים את הכלל במסכת שבת פרק ב', כל הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט, לא אידיוט שזה מילה עברית שפירושה טיפש, אלא הדיוט, מה העניין, אם אתה פטור אתה פטור, למה אתה מחמיר, אז אם אנו אומרים שאפשר לסמוך על העד אחד והחזקה והרוב או על הרוב, אז מה העניין להחמיר? למה זה לא נקרא כל הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט, התשובה הספונטנית היא, נכון שאם אשמע לרב או אסמוך על עד אחד או חזקה ורוב, אז לעבור את פי ה' אני לא יעבור, אבל כל אזהרה יש לה סיבה, גם בנפש.

כתוב על מאכלות אסורות למרות שזה נכון על כל התורה, אם הקב"ה אסר לאכול בשר נבילה, זה לא סתם באופן שרירותי נבילה לא תאכל שחווטה תאכל פרה תאכל חזיר אל תאכל, זה פוגם בנפש, אז מה עוזר אם אתה יכול לסמוך, הרי בכל זאת יש כאן סיבה, נכון, הרוב כך, אבל בכל זאת יש גם מיעוט, לכאורה זה ההבדל, אבל אי אפשר לומר זאת, כי נקי זה אדם שהלוואי עלינו להיות בדרגה כזו, להיות נקי מכל חטא, הוא לא אכפת לו, הוא מוכן לאכול על סמך הרוב, יש מיעוט, הנקי אם הוא הולך ברחוב ויש תשע חנויות שמוכרות בשר שחווטה ואחת מוכרת בשר טריפה, והוא ימצא חתיכה הוא יאכל אותה, כי כל דפריש, אפילו שש חנויות כשרות וארבע טריפות, יש כאן ונטמתם בם, אז איך יכול להיות שהנקיים לא אכפת להם?

לכאורה צריך לומר שהקב"ה בורא עולם הוא נותן התורה ובמקום שהוא התיר גם אין פגם, ואם כך חוזרת השאלה מה העניין של הפרושים, מותר זה מותר, פוגם זה לא פוגם, אז מה העניין להחמיר, מה העניין שזה גם מותר וגם לא פוגם, זה שאלה מאוד יסודית, נלך במהלך אחד, ומי שרוצה יוכל לראות בצורה יותר יסודית, בתפוחי זהב במאמר המחמיר תבוא עליו ברכה.

שתי סיבות שתיהם נכונות. קודם כל, זה דין של סייגים, כמו שמצאנו למשל שכהנים היו אוכלים חולין על טהרת תרומה, זאת אומרת, אוכל חולין שנגע בו שני לתרומה לא היו אוכלים, אבל למה? הרי שני כלל לא נתפס הטומאה בחולין, אין כזה דבר שלישי בחולין, אז מה אכפת לך שהשני לטומאה נגע בחולין? בגלל שאם פעם אני אביא הביתה תרומה והתרגלתי כבר ששני לטומאה לא נורא אם הוא נוגע בו או לא, ואז זה יהיה נורא כי בתרומה יש שלישי, לכן אפילו חולין שנגע בשני לטומאה אני לא אוכל, זה סייג כזה.

אדם שהוא באמת ירא שמים, יש בו חשש כפול, כמובן, אפשר לסמוך על עד אחד, על חזקה, על רוב, גם אם נגיד שבמקרה הזה יש את האסמכתא להקל, הרי שאתה יכול להקל גם במקומות אחרים שאין לך מספיק שיקול דעת כי אתה רגיל להקל, אז לכן הוא פורש, זה מסתמא הפשט, יש

זה לא היה על הפנים, זה היה על הצד, הוא אמר תעשה טובה בוא תגיד לו את זה הוא לא רגוע...

סיפור שני הוא אמר לי, אני ראיתי בעצמי, הייתי חתן בין האירוסין לחתונה, הוא אומר הסטייפלער כבר היה מאוד חלש קצת זמן אחרי זה הוא נפטר, והוא אמר, אני לא יכול כבר לסבול, אין לי כוח, והוא היה בטוח שהוא מתכוון לכאבים שלו, הוא מספר, שיש לו כזה פחד שהזבובונים יכנסו לתוך האוכל ויש לו כזה פחד שהוא יאכל זבובון, שהוא לא יכול לסבול את זה כבר. את החשש שיפול לו זבובון לתוך האוכל. עכשיו אני אדבר קצת על הגאון הגדול ר' יודל בויאר שלא זכיתי הרבה להכיר אותו, אבל קצת.

את הרב מפונבויז', הספידו כמה וכמה גדולי תורה, ודיברו על הישיבות, המסירות לתלמידים, והוא נעמד אחרון, התחיל עם הגמ', משל למלך שהיה לו אלפי אלפים דינרי זהב, ומקלסים אותו בשל כסף, ולא גנאי הוא לו?! גמ' בברכות, מה יש לקלס אותו על כסף, כל מה שאמרו עד עכשיו זה דינרי כסף, אני אגיד דינרי זהב, מה כאב לו, שלא דיברו על הגדלות בתורה שלו, שהוא היה תלמיד חכם, זה עיקר ההספד. האמת היא שבגיל חמישים הוא קיבל אירוע מוחי קשה מאוד ומאז הוא לא היה כמו שהוא, הוא עמל בתורה, הבן שלו ר' משה, אמר, שאם בהתחלה בצעירותו הוא היה נוסע על אלף קילומטר לשעה, בסוף ימיו הוא הגיע לעשר קילומטר לשעה, אבל הוא התאמץ באותה מידה.

סיפרתי גם את זה פעם שראיתי בעיני כשעברתי ליד כולל פוניבז' והכולל היה ריק, הסתובבו שם ר' יודל בויאר לא זוכר עם מי, והם דיברו בהתלהבות, עם הידיים והרגליים, מלא התלהבות, הוא גומר, ואומר אה, אה, אגרויסע עומק, ואז הוא פוגש את החברותא שלו, ואז הוא אומר עוד פעם אברהם אברהם, אגרויסע עומק, ואחרי זה פוגש מישהו שלישי, ושוב פעם, כזה דבר לא ראיתי, וגם האישיות מכל הבחינות זה היה משהו כביר.

היה פעם שהוא הזמין מונית והוא אמר לנהג שהוא יורד עוד שתיים שלוש דקות, ועוד לפני שהגיע הנהג שאל אותו מאן דהו קושיא, הם התחילו להתווכח, פתחו חזון איש, ורק אחרי רבע שעה הוא נזכר שיש מונית למטה, הוא ירד למטה והנה המונית לא נמצאת, הוא אמר לו שתיים שלוש דקות, המונית נסעה, מה עושים? מה כל אחד מאיתנו היה עושה, בסדר, לוקחים חמישים שקל... אבל לא ר' יודל בויאר, הוא עבר בכל תחנות המונית של גוש דן וכתב שלט - הנהג הזה שחיתה לי בשעה זו וזו, מתבקש לבוא אלי, כמה זמן זה לקח לו, אתם יודעים איזה עבודה זו לשים פתקים בכל תחנות המונית... אבל יראת שמים!

הוא היה אדם שמח מאוד, יש אנשים יראי שמים, אומרים עליהם צדיק ורע לו, הוא היה אדם שמח מאוד, כל מצוה שהוא עושה, יש לו בן גאון עולם, אני חושב שההספד הכי גדול עליו זה הבן שלו, כל מצוה שהוא עשה הוא שמח, ממש מקרין על כולם שמחה, כמה הוא דאג לציבור, בכל כך הרבה שטחים, יש בעיה עם המעשר שני שאין מטבעות של פרוטה חמורה, אז הוא היה דואג לעשות מהקציר, ודואג לחלק לכולם מטבעות של פרוטה חמורה, יש בעיה נוספת, אתה פודה מעשר שני, ואחר כך מתחייב בביעור, אתה קונה עכשיו סחורה שהיא חייבת בביעור, מי יכול כל היום... אז הוא היה כל יום, היה מרשה לכולם לכל המקורבים, לפדות על המטבע שלו, וכל יום היה משמיד את המטבע.

לשון באדר"נ פרק כו, אל תבוא לידי ספק שלא תבוא לידי ודאי. איזה ספק הוא מתכוון, ספיקא דאורייתא לא צריך להגיד אל תבוא לידי ספק, הוא אסור, ספיקא דרבנן הוא מותר, אז מה הוא מתכוון? הוא מתכוון להנהגה של פרישות כזו, עצה כזו, לא כדאי לך, אמנם מעיקר הדין מותר אבל יש מקומות שאי אפשר להקל בספיקות, לא כל היסרון ידיעה הוא ספק, ויכוח שלך עם החברותא שלך לא עושה את זה לספק דרבנן.

השכל והרגש בדקדוק ההלכה

טעם שני, שזה משהו יותר רגשי, ודיברנו כמה פעמים שלאדם יש שכל ורגש ולרגש אין שכל, זאת אומרת, ההכרעות על הרגש הן לא הגיוניות, אותן מילים במנגינה אחת מרגשות ובמנגינה אחרת לא, אבל זה אותם מילים? אבל יש דרכים שונות איך הרגש נפעל. ניקח לדוגמה אדם שהוא לא פרוש, והוא הלך ברחוב, ונגיד כדי שיהיה יותר חזק, שש חנויות מוכרות פירות מהדרין וארבע מוכרות ערלה, והוא לוקח אותו, קרה לו עוד פעם ועוד פעם, ויש לו בבית עשר פירות כאלו שהוא לקח מהמקום של החנויות הכשרות והערלה. מה הסיכוי באמת שהוא לא אוכל ערלה? בכל מקרה יש רוב, נכון, אבל כשאתה מדבר על המצב הזה, שהוא אוכל ויודע שכנראה יש שם ערלה, זה מקהה את הריחוק והתיעוב ממאכלות אסורות.

מי שקצת מכיר את ההיסטוריה הרי לא יאומן כי יסופר מה שהחזו"א עשה, אני לא מדבר עכשיו על חלק ההלכה, שמי זכה כמו החזו"א לשנות את ההלכה, הגאון מ"ב וחזו"א גדולי עולם לא זכו לעשות כאלו מהפכים בקיום המצוות למעשה כמו החזו"א, אבל לא על זה נדבר, נדבר על החוג של ה'חזו"א' שמכוחו ומהשפעתו נהיה חוג שלם שיש לו השפעה עצומה על כל דקדוק ההלכה על כל שכבות החרדים, כי דרך ברייתו של אדם להיות נמשך אחרי חבריו ורעיו, ואנו חייבים להם המון הכרת הטוב על הזהירות והדקדוק בהלכה של חוג שלם של אנשים שמאוד מאוד מדקדקים.

על הג"ר יהודה בויאר זצוק"ל

אני רוצה לדבר על ר' יודל בויאר, הגאון הצדיק שזכיתי להכיר אותו קצת בצעירותי, לא יכולתי להחזיק מעמד כל כך, כי בשביל זה צריך לדעת הרבה הלכה ואי אפשר להחזיק בחברה הזאת אם אתה לא בעניינים, אז לאט לאט התרחקתי, אבל המעט שקיבלתי עשה לי רושם עצום, מתלמידי החזון איש, הוא היה השדכן שלו, אני חושב דמות מושלמת ואני לא חושב שהיה אדם בר דעת שלא אהב והעריץ אותו בצורה מיוחדת, ממש ישראל אשר בך אתפאר,

שני סיפורים שמעתי בליל שבת מר' דוד הקשר על מרן הסטייפלער, גם הוא התחמם מאוד באורו של החזון איש, כמובן הוא היה בזכות עצמו, שני סיפורים מבהילים על יראת שמים. הסטייפלער בליל שבת אחד החליק ונפל ברחוב בליל שבת, ור' זאב ברלין ראש ישיבת גאון יעקב, ניגש אליו והרים אותו ובשבת אחרי צהרים דופק אצלו ר' טוביה יעקובזון, נשוי לנכדתו של הסטייפלער, שואל אותו, ראית איך זה קרה שהוא נפל, הוא נפל על הפנים? הוא אמר, לא קרה לו כלום, מה קרה? אמר ר' טוביה, שכל השבת הוא מדבר על זה שהוא עבר על איסור השתחוויה על אבן משכית, אולי תעשה לי טובה איך זה קרה ראית?

לו ר' יודל, תשמעו סיפור אמיתי, אומר לו, אני אגיד לך את האמת, שנה שעברה שהבטחתי לך, אני קמתי כל יום חמש דקות יותר מוקדם כדי להגיד עליו תהלים חמש דקות כל יום, אין לי כוח יותר, אדם שלא מכיר, לא מכיר אותי, כל יום הוא אומר עליו תהלים חמש דקות, קם מוקדם בשביל זה. בקיצור, באמת, דבר אחד אני כן רוצה להגיד שנוגע לכלל.

יש נושא שהוא מאוד משמעותי, יש הרבה מאוד אברכים יקרים, שגם הם מחמירים כמה חומרות, בשבת, ובהיתר עיסקה, אבל בדרך כלל, אברך כזה זה לא מוחלט, אם פעם יש שמחה משפחתית, אז הוא יכול להקל, הוא לא יכול לעשר בדיוק, אז הוא יסמוך על ההכשר הטוב, וההבדל בין תמיד מקפיד לבדרך כלל מקפיד, הוא שמים וארץ, ר' איצלה בלאזר אומר פשוט נפלא, כתוב שגויים אחרי שהם עברו על שבע מצוות, עמד ויתר גויים, כשהוא נענש הוא נענש כמצווה ועושה, וכשהוא מקיים הוא מקבל כאינו מצווה ועושה, שואל ר' איצלה למה ההפלייה הזו, הוא מסביר שזה פשוט, מי שחייב ורואה עצמו חייב, הוא לחוץ, הוא על קוצים, הוא חייב להתפלל מנחה, אבל מי שלא רואה עצמו מחוייב, אז הוא מרגיש עצמו אינו מצווה ועושה, דתיים למחצה כאלו, אז הם רואים עצמם שזה לא חובה, הוא לא לחוץ כל היום, הם מצווים אמנם, אבל ההנהגה שלהם היא שהם לא מצווים, אותו דבר ביחס לחומרות וההידורים, ההבדל בין מי שמקפיד תמיד, זה הבדל עצום,

על כל פנים הקב"ה יעזור שנזכה ללכת בדרכי האנשים האלו ולהיות יראי שמים באמת.

יש בעיה עם החזרת, החריין מה שנקרא, אז אם חותכים את זה בסכין, זה בולע טעם של טבל בסכין, אז הוא היה שולח לכל מיני אנשים, כל דבר היה איכפת לו, הוא היה ממקימי הגניזה, כל הבנקים, הוא דאג שיהיה היתר עיסקה הכי טוב שיכול להיות, כמובן שהוא לא סמך על זה אבל הוא דאג לזה.

אני זוכר עוד גניזה, אם מישהו היה שם כובע על הגמ' הוא היה קופץ, לא יכול היה לראות את זה, עד היום אני לא יכול לראות כובע על גמרא כי אני זוכר איך הוא היה קופץ כרוח סערה, היה מזעזע אותי שמישהו שם כובע על גמ'.

אספר על עצמי, לא כל כך יפה, אני הייתי צעיר קצת חמום, היה באוטובוס מודעה של פריצות, תלשתי את המודעה, ולא הייתי חכם מספיק, הנהג ישר סגר את הדלתות והביא את כולם לתחנת המשטרה, עצרו אותי, באו לתחנת המשטרה לשחרר אותי, זה היה מדהים, מנהל התחנה, ידע כנראה מי זה ר' יודל בויאר, היה לו כבוד אליו, הוא אמר, אם הרב יגיד שהוא לא יעשה את זה יותר, אני אשחרר אותו, ואם אני כן יעשה את זה עוד פעם, אז לקח עוד שעה עד ששחררו אותי, כי הוא לא רצה להבטיח שאני לא יעשה את זה עוד פעם, התפעלתי מזה מאוד, אפילו שישבתי עוד שעה במעצר, אבל כל כך ריגש אותי, איזה מסירות למידת האמת.

היה לו קרוב משפחה, שלא היו לו ילדים כמה שנים, הלך לר' יודל בויאר, ערב ר"ה, הרב יכול להתפלל על הקרוב משפחה, תן לי את השם של האיש והאשה, ועדיין, לא נפקד, אז הוא בא שוב, אומר לו, הרב יכול להתפלל, אומר